

ХІМІКО-БІОЛОГІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Галиш І.

Науковий керівник – доц. Шевчик Л.О.

ДО ПИТАННЯ ФОРМУВАННЯ КАТАЛОГУ ОРНІТОФАУНИ ЗООЛОГІЧНИХ ФОНДІВ КАФЕДРИ БОТАНІКИ ТА ЗООЛОГІЇ

В останнє десятиліття музейна справа в країнах Заходу переживає певне відновлення. Музеї стають одночасно величезними освітніми і дослідницькими центрами. Зоологічні збори, які лягли в основу формування наукових фондів кафедри ботаніки та зоології ТНПУ ім. В. Гнатюка були зроблені Коршуном А.Н., Денісєвським О.В., Лукашом Й.І., Молєвим Є.В., завідувачем кафедри зоології з 1958 по 1963 рр. Татариним К.А., Марисовою І.В., котра поповнила фонди кафедри тушками птахів та ссавців Західної України [1].

У різний час на кафедрі зоології працювали відомі педагоги і науковці, зокрема: малаколог Кузьмович Л.Г., орнітологи Талпош В.С. (1969-1999 рр.), Орчук К.І. (1966-1988 рр.), малаколог Панчук М.А. (1956-1986 рр.), теріологи Тарєєв В.М. (1978-1979 рр.), Антонюк Ю.М. (1979-1998). З 1974 по 2004 рр. посаду доцента кафедри зоології обіймав Пилявський Б.Р., котрий працював над поповненням експозиції батрахофауни, гетпетофауни та теріофауни регіону [2].

Важко переоцінити внесок Кваші Василя Івановича в розширення відкритої експозиції музею. Ним були придбані чучала ссавців та птахів. Сьогодні найбільш активну роботу по розширенню фондів кафедри беруть: Подобівський С.С., Шевчик Л.О., Страшнюк Д.В., Голіней Г.М.. Протягом 2013-2014 рр. фонди музею поповнилися колекцією із понад 200 видів моллюсків Індійського і Атлантичного океанів, котрі музею кафедри ботаніки та зоології для зберігання та експозиціонування подарувала приватний колекціонер Наконечна Дарія Йосипівна. Нині музей налічує понад 1000 експонатів опудал тварин. Цікавою є закрита експозиція орнітофауни регіону [3].

РЯД ГОРОБЦЕПОДІБНІ (PASSERIFORMES) [4]

РОДИНА Жайворонкові (Alaudidae)

Жайворонок чубатий (Посмітюха) - *Galerida cristata* : 2 тушки

Жайворонок польовий, веснівка - *Alauda arvensis*: 2 тушки

Жайворонок лісовий - *Lallula arborea*: 1 тушка

РОДИНА Плискові (Motacillidae)

Плиска біла - *Motacilla alba*: 10 тушок

Плиска гірська - *Motacilla cinerea*: 8 тушок

Плиска жовта – *Motacilla flava*: 5 тушок

РОДИНА Вивільгові (Oriolidae)

Вивільга - *Oriolus oriolus* : 2 тушки

РОДИНА Шпакові (Sturnidae)

Шпак звичайний - *Sturnus vulgaris*: 1 тушка

РОДИНА Воронові (Corvidae)

Сорока - *Pica pica*: 4 тушки

Галка - *Corvus monedula*: 5 тушок

Грак - *Corvus frugilegus*: 7 тушок

РОДИНА Кропив'янкові (Sylviidae)

Вівчарик-ковалик - *Phylloscopus collybita*: 3 тушки

Вівчарик весняний - *Phylloscopus trochilus*: 1 тушка

Вівчарик жовтобровий - *Phylloscopus sibilatrix*: 11 тушок

РОДИНА Мухоловкові (Muscicapidae)

Мухоловка строката - *Ficedula hypoleuca*: 2 тушки

Трав'янка лучна - *Saxicola rubetra*: 6 тушок

РОДИНА Дроздові (Turdidae)

Скеляр строкатий - *Monticola saxatilis*: 1 тушка

Дрізд гірський - *Turdus torquatus*: 23 тушки

Дрізд чорний - *Turdus merula*: 9 тушок

РОДИНА Синицеві (Paridae)

Синиця чубата - *Parus cristatus*: 1 тушка

Синиця блакитна - *Parus caeruleus*: 1 тушка

Синиця чорна - *Parus ater*: 7 тушок

Синиця велика - *Parus major*: 4 тушки

РОДИНА В'юркові (Fringillidae)

Зяблик - *Fringilla coelebs*: 47 тушок

РОДИНА Вівсянкові (Emberizidae)

Вівсянка звичайна - *Emberiza citronella*: 16 тушок

ЛІТЕРАТУРА:

1. Бібліографія наукових і науково-методичних праць викладачів хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за 1962-2002 рр / [Барна М.М., Похила Л.С., Грубінко В.В., Грищук Б.Д., Кваша В.І., Олійник А.М., Степанюк А.В.]; під ред. Барни М.М. – Тернопіль: Видавничий відділ ТДПУ, 2002. – 182 с.
2. Бібліографія наукових і науково-методичних праць викладачів хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка за 1962-2012 рр / [Барна М.М., Барна Л.С., Грищук Б.Д., Грубінко В.В., Кваша В.І., Олійник А.М., Степанюк А.В.]; під ред. Барни М.М. – Тернопіль: ТЗОВ “Терно-граф”, 2013. – 156 с.
3. Нариси історії хіміко-біологічного факультету Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (1940-2010) / [Барна М.М., Курант В.З., Барна Л.С., Грубінко В.В., Грищук Б.Д., Кваша В.І., Степанюк А.В.]; під ред. Барни М.М. – Тернопіль: Підручники і посібники, 2010. – 312 с.
4. Фесенко Г. В. Птахи фауни України : польовий визначник / Г.В. Фесенко, А.А. Бокотей. – К.: Вид-во Українського товариства охорони птахів, 2002. – 416 с.

Домша М.

Науковий керівник – доц. Шевчик Л.О.

ПРИЧИНИ ВИНИКНЕННЯ ПОЛІМОРФІЗМУ І ЙОГО МІСЦЕ У ФОРМУВАННІ БІОРІЗНОМАНІТТЯ ТВАРИН НА ПРИКЛАДІ ПОЛІМОРФІЗМУ КЛОПА – СОЛДАТИКА

Виходячи з усвідомлення що популяція є полем дії добору як елементарного фактора еволюції, виникає розуміння популяції як середовища де відбуваються і зберігаються індивіди з певними перевагами. Вони і залишають після себе потомство. Добору підлягають всі життєво важливі ознаки та властивості організмів.

Хоча добір завжди відбувається за фенотипом його конкретним результатом є зміна генетичної інформації у вигляді певної ознаки або властивості. Власне тому стає зрозумілою важливість фенотипу та фенотипової мінливості в еволюції.

Слід зазначити, що добір за однією ознакою практично неможливий. Зв'язок гена з багатьма ознаками організму називають поліфонією, або плейотропією. Прикладом плейотропної дії спадкової зміни одного гена є мутація гена *sc* (*scute*) дрозофіли, котра обумовлює народження комах, на тілі яких повністю відсутні щетинки. Для сукупності мутантів по гену *Scute* існує серія множинних алелів, яка нараховує 11 різних алельних станів цього гена [2]. Якщо ген sc^+ обумовлює наявність щетинок по всій поверхні тіла, а sc^3 – ген обумовлює їхню відсутність, то решта алелів цієї серії обумовлює відсутність щетинок